

SZTÁLINI ESZMÉK A VÁROSÉPÍTÉSBE

A szovjet építészet eredményei is tanuskodnak a lenini-sztálini eszmék hatalmas életerejéről. Moszkva szocialista újjáalakításának terve még Lenin életében keletkezett és már akkor olyan széleskörű feladatokat állított az építésszek és építőmunkások elé, amelyeknek megoldása Moszkva lakosságának a lehető legjobb életviszonyokat juttatja, egyben pedig a várost széppé teszi. *A szovjet főváros újjárendezésének végleges tervét sztálini tervnek nevezték el, megalkotójáról és ez már a szocialista városépítés elméleti és gyakorlati beteljesítése.*

Sztálin Moszkva újjárendezési tervének megtárgyalásánál adott útmutatásai elvi alapul szolgáltak a Szovjetunióban minden városépítési munkához. Ezek az útmutatások elutasítják a városóriásokra vonatkozó túlzó terveket: *nem minden egyebet nélkülöző körngetegeket kell építeni és a nagyvárosok betelepítésére nem utópisztikus javaslatokat kell előterjeszteni.* A Moszkva újjárendezésének általános tervére vonatkozó döntés pontosan meghatározza, hogy a lehetőség szerint tartsák meg a főváros történelmileg kialakult arculatát és fejlesszék olyanná, amilyennek egy szovjet városnak lennie kell.

A szovjet városrendezés legfontosabb elvi szabálya: a tervszerű elkezdés.

A lakó- és középületek, az iparnegyed és a közlekedési hálózat kompozíciós egységbe olvad. A várost egységes építészeti és szociális szervezetnek kell megtervezni, ehhez idomítani az egyes épületek, épülettömbök, utcák és terek képét.

A tervszerűség a városépítészetben nem vihető keresztül a kapitalista országokban, ahol a beépítés teljesen a magánvállalkozók egyéni érdekeitől függ. Korábban a Szovjetunió építései között is akadtak olyanok, akik alábecsülték a tervszerűség elvét. Az 1934 július 14-i tanácskozáson, amelyen Moszkva általános újjárendezési tervét megtárgyalták, Sztálin élesen felszólalt ezek ellen.

— *Határozott terv szerint kell építkezni —* mondotta. — Mindenkit, aki kísérletet tesz arra, hogy ezt a tervet megsértse, rendre kell utasítani.

A tanácskozáson előterjesztettek egy olyan javaslatot, melynek végrehajtása esetén a főváros száz kilométerrel távolabb helyezkedett volna el. Sztálin határozottan elutasította ezt a javaslatot és rámutatott arra, hogy a régi város, mint települési forma, egyáltalán nem véletlenül jött létre és teljesen helytelen lenne belemenni egy be nem igazolt kísérletbe. *Gondolata*

szerint az elavult lakónegyedeket új építkezéssel, új elvek szerinti kell felújítani.

Sztálin nemcsak arra adott útmutatást, hogyan kell a fővárost újjárendezni, de arra is, hogyan kell általában dolgozni — tervezni és építeni.

Az architektúrában nincs helye semmiféle mesterkéltégnek, öncélú hatásvadászatnak.

Gazdaságosan kell építeni, számolva mindenkor a szovjet ember igényeivel s azaz, hogyan lesz neki jobb, kényelmesebb. A kereskedői »látszatpompa« nem illik hozzá. Az útvonalak és az utcák szélességét is a célszerűség, a forgalom sűrűsége és a gyalogos közlekedés zavartalanosságának biztosítása határozza meg.

A folyók, tengerek partját, a természetes zöld területeket be kell kapcsolni a város kompozíciójába. Arra is rámutat Sztálin, hogy a *folyópart hosszában vezetett forgalom célszerű kihasználása érdekében előnyös, ha a lakó- és középületeket a partok mentén helyezik el.*

Figyelmét nem kerülték el a külvárosok átépítésének kérdései sem. A szovjet városépítés legfontosabb jellemvonásai közé tartozik a demokrácia és a humanizmus. Amikor Moszkva 800 éves fennállását ünnepelte, a városhoz intézett üdvözlő szavaiban Sztálin ezeket mondotta:

— *Az európai, ázsiai és amerikai országok nagy fővárosainak egyik legkomolyabb jekélye a nyomortanyák negyede, ahol az elszegényedett dolgozók milliói tengődnek és pusztulnak el lassú, gyötrelmes halállal. Moszkva érdeme abban áll, hogy teljesen felszámolja ezeket a nyomortanyákat és lehetővé tette a dolgozóknak, hogy a pincékből és a viskókból átköltözzenek a burzsoázia lakásaiba és házaiba, valamint az új jól berendezett házakba, amelyeket a szovjet hatalom épített.*

A külváros fogalma — amelyet rendezetlenség, nyomortanyák jelentenek — eltűnt a szovjet Ixikónból. Moszkva és a többi szovjet város »külváros« építészeti és felszerelési szempontból ma már semmilyen sem különbözik a város központi részétől.

Belvárosban 42 lakást helyreállítottak

Megszüntetik a pinchehiányt. — Üzemképesek a felvonók

A IV. ker. előljárásiág műszaki ügycsoportja a háromhónapos munkatervében célul tűzte ki a *társbérletekkel és a lakásmegosztásokkal kapcsolatban előállott pinchehiányok enyhítését.* Elkészült a kerület lakossága pinchehiányainak összeírása és remény van rá, hogy a jelenleg fennálló nem kívánatos állapot meg fog szűnni.

Az őszi beköszöntésével és a fűtési évad megindulásával kapcsolatban a kerületben nagymértékben

megindult a kémények renbehozatala.

donosa nem tett eleget ezen kötelezettségének, ezek ellen a megtorló eljárást megindítottuk.

Az őszi idény beálltával az építkezések és helyreállítások nagyrésze is a befejezés felé közeledik. Az év végére mintegy 42 lakás helyreállításának befejezése várható.

A IV. kerületi előljárásiág az ügyosztály dolgozói elhatározták, hogy az újonnan felfektetendő egészségügyi háznylvántartó lapokat kiegészítik szociális és lakásügyi kérdőpontokkal.

Ennek az elhatározásnak az a célja,